

Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2015

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 22 mars 2016 att ge bl.a. civilutskottet möjlighet att yttra sig över regeringens skrivelse 2015/16:115 Verksamheten i Europeiska unionen under 2015 och följdmotioner i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Civilutskottet har beslutat att yttra sig över skrivelsen i de delar som rör civilutskottets beredningsområde och över motion 2015/16:3360 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 40–42.

Civilutskottet ställer sig inte bakom de tillkännagivanden som föreslås i motionen och föreslår därför att utrikesutskottet avstyrker motionsförslagen.

I yttrandet finns en avvikande mening (SD).

Utskottets överväganden

Inledning

I skrivelsen redogör regeringen för verksamheten i Europeiska unionen under 2015. Skrivelsen tar upp beslut och händelser i unionen och redovisar bredden i unionens frågor utifrån arbetet i rådets olika sammansättningar. Civilutskottets beredningsområde berörs bl.a. av avsnitt 35 Konsumentpolitik (s. 177 f.).

Konsumentprodukters säkerhet

Skrivelsen

I avsnittet lämnar regeringen en redogörelse om kommissionens förslag till produktsäkerhetspaket. Paketet presenterades i februari 2013 och omfattar dels en förordning om konsumentprodukters säkerhet, dels en förordning om marknadskontroll av produkter. Förslagen syftar till säkrare konsumentvaror på den inre marknaden genom införandet av ett mer enhetligt och tydligt regelverk och ett förbättrat system för marknadskontroll.

Av skrivelsen framgår att det råder oenighet i rådet vad gäller en föreslagen bestämmelse om ursprungslandsmärkning i förordningen om konsumentprodukters säkerhet. Under hösten stod förhandlingarna stilla sedan ett försök att nå en kompromiss i konkurrenskraftsrådet i maj 2015 inte lyckades.

Regeringen framför att den är positiv till att regelverken för produktsäkerhet och marknadskontroll förbättras men anser att det är problematiskt med en bestämmelse om ursprungslandsmärkning i förordningen om konsumentprodukters säkerhet, bl.a. eftersom en sådan bestämmelse i detta sammanhang kan vara missvisande för konsumenterna.

Motionen

I motion 2015/16:3360 av Julia Kronlid m.fl. (SD) föreslås tre tillkännagivanden till regeringen som berör civilutskottets beredningsområde. Det första tillkännagivandet innebär att regeringen i första hand ska verka för svenska konsumentprodukters säkerhet enligt svenska standarder och säkerhetskrav (yrkande 40). I andra hand anser motionärerna att regeringen ska verka för att svenska konsumentprodukters säkerhet kompletteras med EU:s säkerhetskrav i marknadskontrollen (yrkande 41). Motionärerna ställer sig också bakom en utökad märkning av ursprungsland och anser att regeringen bör verka för det inom EU (yrkande 42).

Utskottets ställningstagande

Vid överläggningen med regeringen i juni 2013 om kommissionens förslag till förordning om konsumentprodukters säkerhet (KOM(2013) 78) ställde sig en majoritet av utskottets ledamöter bakom regeringens ståndpunkt (se prot. 2012/13:35). I likhet med vad regeringen då anförde anser utskottet att förslaget om krav på ursprungslandsmärkning är problematiskt eftersom en sådan märkning riskerar att bli missvisande för konsumenten, dels med hänsyn till de produktions- och leveranskedjor som i dag gäller för konsumentprodukter där en produkt kan bestå av delar från olika länder och fysiskt tillverkas i ett land för att sedan monteras ihop i ett annat, dels eftersom en ursprungslandsmärkning inte ger någon upplysning om förhållandena i produktionen, t.ex. vad gäller arbetsvillkor eller miljöpåverkan. Snarare riskerar en sådan märkning att förstärka ogrundade uppfattningar om produktionen i vissa länder och i praktiken riskera varors fria rörlighet på den inre marknaden. Att säkerställa att produkter är spårbara är viktigt ur marknadskontrollhänseende, men detta går att åstadkomma på annat sätt. Som regeringen också konstaterade vid informationen till utskottet den 21 maj 2015 visar den studie om ursprungslandsmärkning för konsumentprodukter som kommissionen presenterade i maj 2015 att en ursprungslandsmärkning troligtvis inte skulle innebära någon tydlig förbättring för konsumenter. Utifrån kontrollmyndigheternas perspektiv förbättras inte heller produkters spårbarhet av en ursprungslandsmärkning, och om så endast obetydligt. Med hänvisning till vad som framgår av studien delar utskottet därför alltjämt regeringens uppfattning att den föreslagna bestämmelsen om ursprungslandsmärkning är problematisk. Det kan också ifrågasättas om en sådan märkning är lämplig inom ramen för en förordning som reglerar konsumentprodukters säkerhet.

Den inre marknaden har stor betydelse för svensk tillväxt och sysselsättning. Att den fungerar väl är till nytta för såväl företag och arbetstagare som konsumenter. I likhet med vad näringsutskottet tidigare anfört (se utl. 2015/16:NU16 s. 6 f.) anser civilutskottet att målsättningen måste vara att handelshinder tas bort, nya handelshinder inte uppstår och att den inre marknads potential utnyttjas fullt ut. Olika nationella regler gör det krångligare och dyrare för företag att göra affärer utanför det egna landet. Det gäller både när företagen ska sälja och när de ska köpa. En konsekvens av motionärernas krav på att svenska säkerhetsstandarder och krav ska gälla för konsumentprodukter i Sverige vore att även övriga 27 medlemsstater skulle kunna införa motsvarande nationella krav. Det skulle inte underlätta för svenska företag som i dag verkar – eller vill verka – på den europeiska marknaden om de skulle behöva förhålla sig till 28 olika medlemsländers standarder och säkerhetskrav. På samma sätt skulle det heller inte underlätta för konsumenter som vill köpa varor från andra medlemsstater eller för myndigheterna att kontrollera, spåra och vidta korrigerande åtgärder mot produkter som inte är säkra.

Avslutningsvis delar utskottet regeringens övergripande uppfattning att det är positivt att kommissionens förslag till förordning om konsumentprodukters säkerhet strävar efter att förbättra regelverket för att uppnå mer säkra konsumentvaror på den inre marknaden, tydligare regler för näringsidkarna och en effektivisering av tillsynsmyndigheternas arbete (se fakta-PM 2012/13:FPM77). Utskottet vill framhålla att det är viktigt att regeringen fortsätter arbeta för att reglerna innebär höga säkerhetsnivåer och att de blir enkla och tydliga.

Med det som anförs ovan föreslår därför civilutskottet att utrikesutskottet avstyrker motion 2015/16:3360 yrkandena 40–42.

Stockholm den 26 april 2016

På civilutskottets vägnar

Caroline Szyber

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Caroline Szyber (KD), Johan Löfstrand (S), Ewa Thalén Finné (M), Hillevi Larsson (S), Lars Eriksson (S), Roger Hedlund (SD), Carl-Oskar Bohlin (M), Eva Sonidsson (S), Ola Johansson (C), Thomas Finnborg (M), Mikael Eskilandersson (SD), Robert Hannah (L), Shadiye Heydari (S), Mats Green (M), Hans Unander (S), Lotta Johnsson Fornarve (V) och Camilla Hansén (MP).

Avvikande mening

Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2015 (SD)

Roger Hedlund (SD) och Mikael Eskilandersson (SD) anför:

Enligt vår mening bör arbetet inom EU i högre grad inriktas på att minska överstatligheten och öka medlemsstaternas självbestämmande. I den mån det inte är möjligt att avstå EU-lagstiftning vill vi att den ska bygga på minimiharmonisering och att medlemsstaterna ges utrymme att själva bestämma nivån på de nationella reglerna.

Svenska produkters höga kvalitet och säkerhet har länge satt standarden, och av det skälet tenderar många konsumenter att föredra produkter som lever upp till svenska säkerhetskrav. Enligt vår mening är det viktigt att Sverige inte sänker sina höga ambitioner på detta område. Så länge EU inte ställer högre säkerhetskrav än de svenska bör regeringen därför verka för att svenska standarder och säkerhetskrav ska gälla för svenska konsumentprodukter. EU:s regler bör endast tillämpas i den mån de innebär ett högre och bättre skydd för konsumenterna och då endast fungera som ett komplement till de svenska standarderna och kraven.

För att konsumenten ska kunna fatta kloka och bra beslut är det viktigt att konsumenten får all relevant information om en produkt. Information om en produkts ursprungsland kan vara viktig för en konsument eftersom hon eller han av olika anledningar kan vilja – eller inte vilja – köpa produkter från ett visst land. För att konsumenten ska få möjlighet att välja eller välja bort en vara och därigenom kunna utöva sin konsumentmakt är det helt nödvändigt att få information om var produkten är producerad.

Enligt vår mening kan svenska konsumenter på detta sätt alltid vara säkra på att få det högsta skyddet och de högsta säkerhetskraven på svenska produkter. En ursprungsmärkning kommer av samma skäl också att vara en konkurrensfördel för svenska företag gentemot företag från andra länder.

Mot bakgrund av det som anförts ovan ställer vi oss därför bakom de tillkännagivanden som föreslås i motion 2015/16:3360 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 40–42. Utrikesutskottet bör alltså bifalla motionsyrkandena.